

pe 2.11.2018

Kanteluani 31.10.2018 valtioneuvoston asetusten 45–46/2017 esittelystä koskeva pyyntö oikeuskanslerille

Oikeuskansleri Tuomas Pöysti

Käännyn näin suoraan puoleenne. Pyydän nimittäin, että tämän uuden kanteluasiani esittelijä olisi joku muu kuin molempien aiempien samanaiheisten kanteluasioideni esittelijä. Perustelen tämän pyyntöni. Vastauksenne molempiin aiempiin aiheesta tekemiini kanteluihin olivat suppeat, virheille sokeat tai virheistä piittaamattomat:

Ottaen huomioon edellä kerrottu, asiassa ei ole tullut esille perusteltua epäilyä lain tai virkavelvollisuuksien vastaisesta menettelystä. (22.8.2018; dnro OKV/1001/1/2018)

Uudesta kantelustanne ei ole käynyt ilmi sellaisia seikkoja, että asiassa olisi myöskään sen perusteella syntynyt perusteltu epäily siitä, että opetus- ja kulttuuriministeriö olisi toiminut asiassa lainvastaisesti. Tästä syystä kantelunne ei ole johtanut toimenpiteisiin. (5.10.2018; dnro OKV/1415/1/2018)

Uusimman kanteluni lähettämisen jälkeen katsoin tarkemmin (*Valtioneuvoston esittelijän käsikirja 2017*, sivu 16), että esityslistojen tarkastuksessa oikeuskanslerinvirastossa kiinnitetään huomiota toimivaltaa, menettelyä ja päätöksenteon edellytyksiä koskeviin oikeudellisiin kysymyksiin sekä päätöksille asetettuihin muodollisiin vaatimuksiin.

Ymmärtääkseni valtioneuvoston yleisistunnossa 26.1.2017 tapahtuneen asetusten 45–46/2017 ehdotusten esittelyn osalta OKV:n tarkastus oli pystytävä tekemään yksin esitykseen liittyneen OKM:n muistion tietoihin nojautuen. Tarkastukselle oli silloin ehdottoman tärkeätä, että muistiossa esitetyt tiedot olivat paikkansapitävät. Erityisesti oli saatava luottaa muistion väitteisiin, että lukioasetuksen 15 §:n 2 momentille ei enää ollut käyttöä ja että sen kumoamisella ei ollut itsenäisiä vaikutuksia. Silloin lukiolain 39 §:n antama yleinen lukiolakia koskeva asetuksenantovaltuus olisikin riittänyt toimivaltuudeksi asetukselle 45/2017 lukioasetuksen 15 §:n 2 momentin kumoamisen osalta.

Mutta lukioasetuksen 15 §:n 2 momentille *oli* käyttöä ja sen kumoamisella *oli* itsenäinen vaikutuksensa. Kahdessa edellisessä kantelussani kerroin sen käytöstä lukiolain 9 §:n 7 momentin tulkinnassa (laajentamaan oikeutta uskonnon ja elämäntiedon keskinäiseen valinnaisuuteen). Uusimassa kantelussani huomasin, että sille olisi ollut käyttöä myös 1.1.2017 voimaan tulleen lukiolain muuttamisesta annetun lain 1499/2017 (taustana HE 206/2016 vp) siirtymäsäännöksen tulkinnassa (velvollisuudelle osallistua

taito- ja taideaineiden sekä terveystiedon opetukseen sekä siitä seuraavalle oikeudelle saada näiden aineiden opetusta). Muistiossa laki 1499/2017 mainitaan, sen siirtymäsäännöstä ei.

Näissä kahdessa tapauksessa lukioasetuksen 15 §:n 2 momentin kumoamisella puututtiin opiskelijan oikeuksien ja velvollisuuksien perusteisiin. Perustuslain 80 §:n nojalla siitä olisi kuitenkin tullut säätää lailla, ei asetuksella. Toisaalta, jos tämä toimivaltaongelma olisi havaittu, lukioasetuksen 15 §:n 2 momentin kumoamisesta olisi tietysti heti muutenkin luovuttu, sillä asetusmuutoksilla ei tietenkään ollut tarkoitus puuttua lukiolain 9 §:n 7 momentin eikä siirtymäsäännöksen soveltamiseen arvaamattomine outoine seurauksineen.

Perustuslain 80 §:n nojalla virheiden korjaaminen vaatii lukiolain täsmennyksen.

Uuden, 1.8.2019 voimaan tulevan lukiolain säätämisen yhteydessä tästä täsmennystarpeesta olisi muistuttanut lukioasetuksen 15 §:n 2 momentti, ellei sitä olisi vahingossa kumottu.

Tuntijakoa koskenut asetus 46/2017 taas olisi tullut säätää ottamaan huomioon siirtymäsäännös.

Tähänastiset oikeuskanslerin vastaukset ovat kokonaan sivuuttaneet nämä ongelmat lukiolain 9 §:n 2 momentin osalta. Kävisikö siirtymäsäännöksen osalta samoin?

Mikä määrä ja kuinka vakavia virheitä OKV siis sallii esittelyille valtioneuvoston yleisistunnossa? Nyt ei edes virheistä huomautettu (vai eikö niitä sittenkään edes osattu nähdä?), saati, että niistä olisi nuhdeltu ja ennenkaikkea niiden korjaamista vaadittu. Sellainenkö löperö viesti kanteluideni ratkaisuilla halutaan lähettää?

Esittelyn virheiden korjaaminen lainsäädäntötoimin oikeuskanslerin tuella on kanteluni varsinainen tavoite. Siinä ei olla kuitenkaan päästy vielä mihinkään. Mutta toisaalta nyt mukaan korjattavaksi pääsisi myös mainitsemani siirtymäsäännös.

Terveisin

matematiikan dosentti Jouni Luukkainen
puheenjohtaja, Pääkaupunkiseudun ateistit ry [www.ateistit.fi]
Wallininkuja 2 C 53, 00530 HELSINKI
p. 045 2129 763; jouni.luukkainen@helsinki.fi

Lähetetty sähköpostitse:

Oikeuskanslerille (kirjaamo@okv.fi; tuomas.poysti.fi)
ja tiedoksi
opetus- ja kulttuuriministeriölle (kirjaamo@minedu.fi)